

“ डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न ”
पुरस्कार, “ वसंतराव नाईक कृषिभूषण ”
पुरस्कार, “ जिजामाता कृषिभूषण ”
पुरस्कार, “ वसंतराव नाईक शेतीमित्र ”
पुरस्कार, “ वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ ”
पुरस्कार व पीकस्पर्धा विजेत्या शेतकऱ्यांचा
सत्कार.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक कृपुसं - १२०७/प्र.क्र.१ (भाग -२)/ ११ - अ
मंत्रालय, मुंबई - ३२
दिनांक - २३ जुन २००८

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्रमांक एजीयु -१२८४/सीआर-१२४/१२-अ. दि. २२ ऑगस्ट १९८४
व दि. २० सप्टेंबर १९८४
- २) शासन निर्णय क्रमांक एजीयु -१०८९/५३६०८/के.न. ९७/१२-अ दि. २२ जून १९९०
- ३) शासन निर्णय क्रमांक कृसंप्र -२१९१/सीआर-१०४/११ -अ/ दि.३० सप्टें १९९१
- ४) शासन निर्णय क्रमांक कृसंप्र -१०९३/३५२१९/सीआर-१९७/११ -अ/
दि.२० मे १९९४.
- ५) शासन निर्णय क्रमांक कृसंप्र -२१९५/११९५/सीआर-१२०/११ -अ/
दि.२५ सप्टें १९९५.
- ६) शासन निर्णय क्रमांक कृसंप्र -१२/२०००/सीआर-२२/११ -अ/ दि.५ जुलै २०००.

प्रस्तावना :-

शेती क्षेत्रात अत्याधुनिक तंत्राचा वापर करून कृषि उत्पादनात वाढ करणाऱ्या तसेच परिसरातील इतर शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करणाऱ्या शेतकऱ्यांच्या कार्याची दखल घेऊन त्यांना शासन स्तरावरून दरवर्षी मा.राज्यपाल यांच्या हस्ते सन्मानित करण्यात येते. यामध्ये सन १९६७ पासून आधुनिक तंत्र, सुधारीत बी- बियाणे वगैरेचा वापर करणाऱ्या प्रगतशील शेतकऱ्यांमधून शेतीनिष्ठ म्हणून निवड करून “वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ” पुरस्कार प्रदान करण्यात येतो. तसेच सन १९८४ या सालात कृषि संचालनालयाची स्थापना होऊन १०० वर्षे पूर्ण झाल्याच्या स्मरणार्थ कृषि क्षेत्रामध्ये आणि कृषि क्षेत्राशी संलग्न असलेल्या क्षेत्रामध्ये स्पृहणीय कार्य केलेल्या निवडक १० व्यक्ती / संस्था यांना “ वसंतराव नाईक कृषिभूषण ” पुरस्कार प्रदान करून गौरविण्यात येते. याचबरोबर शेती क्षेत्रातील महिलांचा वाढता सहभाग लक्षात घेऊन त्यांचा कार्याचा यथोचित गौरव व्हावा व अशा महिलांच्या कार्याने प्रभावित होऊन इतर महिलांमध्ये जागृती निर्माण होण्याच्या उद्देशाने निवडक ५

महिला शेतकरी यांना सन १९९५ पासून “ जिजामाता कृषिभूषण ” पुरस्कार प्रदान करून गौरविण्यात येते. तसेच सन १९९४ पासून जे शेतकरी त्यांच्या कृषि ज्ञानाचा फायदा परिसरातील शेतकऱ्यांना देवून शेती उत्पादन वाढविण्यास शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन किंवा प्रोत्साहित करतील, तसेच इतर व्यक्ती / संस्था ज्या स्वतः शेती करीत नाहीत किंवा ज्यांची स्वतःची शेती नाही, परंतु पत्रकारीतेद्वारे किंवा इतर अन्य मार्गाने या क्षेत्रात बहुमोल कामगिरी करतात, अशा ३ व्यक्ती / संस्था यांना “ वसंतराव नाईक शेतीमित्र ” पुरस्काराने सन्मानित करण्यात येते. याचबरोबर सन २००० पासून कृषि क्षेत्रातील कृषि विस्तार, कृषि प्रक्रिया, निर्यात, कृषि उत्पादन, पीक फेरबदल, कृषि उत्पादनामध्ये आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर इत्यादीमध्ये अति उल्लेखनिय कार्य करणाऱ्या व्यक्ती / संस्था यांना कृषि क्षेत्रातील “ डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न ” पुरस्कार प्रदान करून गौरविण्यात येते.

त्याचबरोबर राज्यात अन्नधान्याचे उत्पादन वाढविणेसाठी अन्नधान्य पीकस्पर्धा योजना सन १९६७ पासून राबविण्यात येत आहे. हया सर्व पुरस्कारामध्ये त्या त्या वेळेची गरज लक्षात घेवून वेगवेगळे निकष / कार्यपद्धती विहित करण्यात आली आहे. यात बदललेल्या परिस्थितीनुसार बदल करून एकसुत्रता आणणे व पुरस्काराचे स्वरूप बदलणे आवश्यक आहे, त्यादृष्टीने प्रस्ताव शासनाचे विचाराधीन होता.

शासन निर्णय : -

विविध कृषि पुरस्कारामध्ये विहित केलेले निकष / कार्यपद्धती व बदललेली परिस्थिती याचा विचार करून, सदर पुरस्कारांचे स्वरूप पुढीलप्रमाणे बदलण्याचा निर्णय शासनाने घेतलेला आहे.

अ.क्र	पुरस्कार	संख्या	पुरस्काराचे पूर्वीचे स्वरूप	पुरस्काराचे नवीन स्वरूप
१	डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषिरत्न पुरस्कार	१	- रु. ५०,०००/- रोख - ५० ग्रॅम वजनाचे सुवर्णपदक (१४ कॅरेट) - सन्मानपत्र- - सपत्निक सत्कार	- रु. ७५,०००/- रोख - स्मृतीचिन्ह - सन्मानपत्र- - सपत्निक सत्कार
२	वसंतराव नाईक कृषिभूषण पुरस्कार	१०	- रु. २५,०००/- रोख - ५० ग्रॅम वजनाचे सुवर्णपदक (१४ कॅरेट) - सन्मानपत्र - सपत्निक सत्कार	- रु. ५०,०००/- रोख - स्मृतीचिन्ह - सन्मानपत्र - सपत्निक सत्कार
३	जिजामाता कृषिभूषण पुरस्कार	५	- रु. २५,०००/- रोख - ५० ग्रॅम वजनाचे सुवर्णपदक (१४ कॅरेट) - सन्मानपत्र- - सपत्निक सत्कार	- रु. ५०,०००/- रोख - स्मृतीचिन्ह - सन्मानपत्र- - सपत्निक सत्कार
४	वसंतराव नाईक शेतीमित्र उपाधी	३	- रु. २५,०००/- रोख	- रु. ३०,०००/- रोख - स्मृतीचिन्ह

			- २५ ग्रॅम वजनाचे सुवर्णपदक (१४ कॅरेट) - सन्मानपत्र - सपत्निक सत्कार	- सन्मानपत्र - सपत्निक सत्कार
५	वसंतराव नाईक शेतीनिष्ठ पुरस्कार	२५ (१९ सर्वसाधारण व ६ आदिवासी)	- रु. १०,०००/- रोख - ५० ग्रॅम वजनाचे शुद्ध चांदीचे पदक - सन्मानपत्र - सपत्निक सत्कार	- रु. ११,०००/- रोख - स्मृतीचिन्ह - सन्मानपत्र - सपत्निक सत्कार

२ क्रमांक ४ मधील ' वसंतराव नाईक शेतीमित्र उपाधी ' या पुरस्काराचे नाव बदलून ते ' वसंतराव नाईक शेतीमित्र पुरस्कार ' असे करण्यात येत आहे.

३ सदर शासन निर्णयातील बदल दि.१ जुन २००८ पासून अंमलात येतील व सदर दिनांकापासून या नवीन बदललेल्या स्वरूपानुसार पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील.

४ हा शासन निर्णय वित्त विभागाचे सहमतीने त्यांच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. १३७/०८/व्यय-१ दिनांक ९ एप्रिल २००८ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

५ सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या w.w.w.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक २००८०६२४१३२०५५००१ असा आहे
महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(भि.क.उसारे)
उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

मा.राज्यपाल यांचे सचिव,
मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव,
मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव,
मा.मंत्री (सहाकार) यांचे खाजगी सचिव,
मा.मंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव,
मा.मंत्री (ग्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव,
मा.राज्यमंत्री (ग्रामविकास) यांचे खाजगी सचिव,
मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव,
प्रधान सचिव (कृषि व फलोत्पादन), कृषि व पदुम विभाग,
प्रधान सचिव (ग्रामविकास), ग्राम विकास विभाग,

प्रधान सचिव (वने), महसूल व वन विभाग,
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई,
आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे - १,
आयुक्त, (पशुसंवर्धन), महाराष्ट्र राज्य, पुणे - १,
आयुक्त, (दुग्धव्यवसाय), मुंबई,
सर्व विभागीय आयुक्त,
कृषि संचालक, सर्व,
सर्व कृषि विद्यापीठांचे कुलगुरू,
सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद / सर्व कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद
महालेखापाल, महाराष्ट्र - १ (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई
महालेखापाल, महाराष्ट्र - २ (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), नागपूर
वित्त विभाग, (व्यय-१),
कृषि व पदुम विभागातील सर्व अवरसचिव / कक्ष अधिकारी,
कोषागार अधिकारी, पुणे
निवड नस्ती.